

San'at

Eğitim ve Sinema

Ali EMİROSMANOĞLU

«(İNSANLARA MUHTAÇ OLDUKLARI FAİDELİ İLİMLERİ) ÖĞRETİN, (FAKAT BU BAPTA KOLAYLIK GÖSTERİN, GÜÇLÜK GÖSTERMEYİN.»

Hz. Muhammed (A.S.) —Buhari—

inema, 78 senelik bir mâzisi bulunmasına rağmen dev adımlarla gelişmiş, en tesirli, en yaygın san'at kolu olduğunu kabul ettirmiş bir keşiftir. Lâkin Türk Sineması halk ile uyuşabilmiş ve halka bir şeyler verebilmiş midir? Bu soruya, maalesef «hayır» cevabını vermek zorundayız. (Burada Türk Sineması tâbiri umumdür. Yani hem iş filimlerini hem de kısa metrajlı öğretici filimleri içine almaktadır.) İş filimleri içindeki ahlâksızlık örnekleri, içki telkinleri ve dini ölçülerimizle uyumsuzluk yüzünden haklı olarak bir kısım müslüman halkı sinemadan soğutmuş, gidenlere de bir takım kötü intibalardan başka bir şey vermemiştir. Öğretici film hususunda ise hemen hemen hiçbir faaliyet gösterilmemiş (1), batıdan aldığımız her yeni icadda olduğu gibi bu faydalı yön de bir kenara itilmiştir. Halbuki eğitim alanında sinema çeşitli ve bol imkânlarıyla faydası şüphe götürmeyen zaruri bir ihtiyaçtır. Şöyle ki; film şeridinde yer alan resimlerden 24'ünün standart hızla gösterici makinede hareketi bir saniyelik zamanı doldurur. Yani bu, tabiattaki 1 saniyelik hareketin bir film şeridinde 24 resimle zaptolunması demektir. Fakat sinema son yıllarda o kadar gelişmiş, teknik bakımdan o kadar merhaleler katetmiştir ki, bir tek görüntüyü saatler hatta günler aralığıyla alacak yavaşlıkta çalışan alıcılar icad edildiği gibi saniyede binlerce görüntü alabilen alıcılar da yapılmıştır. Böylece çok ağır hareketler normal hızla oynatıldığında gözle görülebilir duruma getirilmiş olur. (Meselâ, bir bitkinin aylar süren büyümesi 5-10 saniyede seyredilebilir). Aynı şekilde çok hızlı hareketler de istenildiği oranda yavaşlatılabileceğinden incelemek imkânına kavuşulur. (Bir merminin yol alışı gibi).

Demek ki, bir film, gözün tesbit edemediğini tesbit edebili-

yor. İşte bu, sinemanın imkânlarından sadece bir tanesidir. Eğer bu imkânlar eğitim alanına takdim edilse, gayet müsbet neticeler meydana çıkacaktır. Misal olarak, halk tabakasını ve üniversite talebesini ele alalım.

Halkımızın ekseriyetini köylülerimiz teşkil eder. Hemen hemen bütün köylere işletmeciler gezici film makineleriyle iş filmlerini ulaştırılmaktadırlar. İşte, ormancılığa dair çevrilen 15-20 dakikalık bir film aynı yolla dağıtılıp halka bedava gösterilebilir. Bu tip bir film ise ilgili makamlara 90-100 bin lira gibi (film çekimi bakımından) gayet az bir miktara malolabilir. Filmde ise, ağaç ve ormancılığa dair dinimizin emirleri, ormancılığın faydaları, ormanın düşmanları ve diğer lüzumlu mevzu-lara yer verilerek halkımız uyarılabilir.

Üniversitedeki eğitime gelince; burada sinemanın rolü daha da büyüktür. Nitekim birçok gelişmiş memleketlerde yüksek öğrenimin en esaslı faktörünü sinema teşkil etmektedir. Düşünülürse, binlerce tıp talebesinin bir kalb nakli ameliyatını seyretmesi imkânsızdır. Fakat bu ameliyatın safha safha çekilmiş filmi bütün talebelerin seyretmesi mümkündür.

Bütün bu anlattıklarımıza Türkiye'de ne Hükümetin, ne Millî Eğitim Bakanlığının ne de yapmağa muktedir olan diğer özel ve devlet teşekküllerinin eğildiklerini görürüz. Devletin ve muhtelif özel kuruluşların bu yöne gereken ehemmiyeti vermeleri en samimi arzumuzdur.

(1) Türkiye'de gerek öğretici, gerekse belge filmi niteliğini taşıyan önemli filmlerin sayısı 50 kadardır.

Bunlardan bazıları şunlardır:

Vahdettinin Kılıç Alayı - Culus Alayı. Yapım: M. Ordu Sinema Dairesi. 1916

İstanbul'un 500. Fetih Yıldönümü. Yapım: Atlas Film - 1953

Korede Türk Kahramanları. Yapım: Halk Film - 1951

Antalya Ormanları - 1956

Anadolu Yolları - 1960

Renk Duvarları - 1962 (Çinilerimizi anlatan bu film «1964 Avrupa Konseyi Eğitim ve Kültür Filmleri Yarışması»nda üçüncülük kazanmıştır.)

Kırkpınar - 1964. Yapım: Eczacıbaşı.

Deve Güreşleri - 1964. Yapım: Eczacıbaşı.

Orman - 1965

Keklik ve Yoğurt - 1965

Eski Antalya'nın Suları - 1966

Evliya Çelebi (1. kısım - karton film - 5,5 dakika) - 1967

Film Hikâyesi Yarışması

Asrımızın en müessir propaganda vasıtalarından biri sinemadır. Hitap kabiliyetinin genişliği ve tesir gücünün fevkalâdeliğini göz önüne alan ideolojiler sinemayı, kendi yararlarına kullanma çabasındadırlar. Birçok muhitlerde sosyal hayatın zarureti olarak mütalâa edilmeye başlanılan sinemadan şimdiye kadar müslümanların faydalandığı söylenemez ama zarar gördükleri açıktır. Halbuki, hep başka ideolojilere yararlı olduğu kadar sinema, İslâm'a da hizmet edebilir. Her gün milyonlarca insanın film seyrettiğini düşünmek meselenin ehemmiyetini ifadeye kâfidir.

Sinemanın bugün artık bir kuvvet olduğu herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. «Düşmanlarınıza (karşı) gücünüz yettiği kadar kuvvet hazırlayın» emri İlahisi bu hususta da müslümanları vazifeye çağırılmaktadır. Hayatın akışına seyirci kalmamanın, bir millet için, ölüm demek olduğunu Âkif ne güzel ifade eder:

«Dünya koşuyorken, yolun üstünde yatılmaz;
Davranmıyacak kimse bu meydana atılmaz.
Müstakbeli bul, sen de koşanlarla bir ol da;
Mâziyi, fakat yıkmaya kalkışma bu yolda!..

Yeni bir nesil yetiştirmek yönünden de ihmâl edilemez hüviyetiyle sinema, artık neresinden ele alınırsa alınsın, bizi kendisiyle ilgilenmeye mecbur etmiştir.

Bütün bu gerekçeleri göz önünde bulunduran mecmuamız ve yukarıdaki esasları benimseyen ELİF FİLM Şirketi, genç nesli sinema sanatı

üzerinde düşünmeye ve denemeler yapmaya teşvik için bir FİLM HİKÂYESİ YARIŞMASI tertip etmiştir.

YARIŞMA ŞARTLARI

- 1 — Yarışmaya herkes katılabilir.
- 2 — Konu: Günlük hayatta yaşanan veya yaşanabilecek olan bir olay olacak.
- 3 — Hikâye, dinî ve millî ölçülerimize aykırı olmayacak.
- 4 — Daktilo ile ve tek taraflı yazılmak şartıyla 10 daktilo sahifesini geçmeyecek.
- 5 — Hikâyeler iktisadî nüsha olarak gönderilecek.
- 6 — Yazanın açık adresi, mesleği ayrıca bir kâğıda yazılıp hikâyenin başına ilâz edilecek.
- 7 — Hikâyeler en geç 1 Mart 1969 da elimizde olacak şekilde gönderilecek.
- 8 — Yarışmaya en fazla iki hikâye ile iştirak edilebilir.

NOT :

1 — Hikâyeler orijinal olabileceği gibi, herhangi bir romanın film hikâyesine adaptasyonu şeklinde de olabilir.

2 — İyi bir film hikâyesi, filmin konusunun kısa, öz, edebiyata kaçmadan, konuşmalara fazla yer vermeksizin, bilhassa psikolojik tablillere ilişkin tavr ve hareketler, zaman ve mekân belirtilerek yazılan hikâyedir.

3 — Hediyeler ve Jüri gelecek sayımızda ilân edilecektir.

Mecmuamız ve Elif Film yarışmaya katılacaklara üstün başarılar diler.